

GAPIRISH QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHDA QO‘LLANILADIGAN ZAMONAVIY METODLAR

Aliyeva Diyora Aziz qizi

O‘zbekistona Davlat Jahon tillari universiteti talabasi

E-mail: diyoraaliyeva781@gmail.com

Supervisor: **Sharipiva Dilnoza**

Annotatsiya: Ushbu maqolada chet tilini o‘rganishda gapirish (speaking) ko‘nikmasini rivojlantirishda qo‘llaniladigan zamonaviy metodlar tahlil qilinadi. Ayniqsa, kommunikativ yondashuv, interaktiv usullar va texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi ko‘rib chiqiladi. Maqolada o‘quvchilarning nutqiy faolligini oshirish, ularni erkin fikr bildirishga o‘rgatish va til muhitini sun‘iy ravishda yaratish muhim omil sifatida yoritilgan. Shuningdek, amaliy mashg‘ulotlar orqali gapirish ko‘nikmasini shakllantirish yo‘llari ham bayon etiladi.

Kalit so‘zlar: speaking, kommunikativ yondashuv, interaktiv metodlar, til o‘rganish, nutqiy ko‘nikma, fluency, accuracy

Аннотация: В данной статье рассматриваются современные методы развития навыков говорения при изучении иностранного языка. Особое внимание уделяется коммуникативному подходу, интерактивным методам и использованию технологий. Также анализируется роль активного участия учащихся и создание языковой среды.

Ключевые слова: говорение, коммуникативный подход, интерактивные методы, языковая среда, навыки речи

Abstract: This article discusses modern methods used to develop speaking skills in language learning. It focuses on communicative approaches, interactive techniques, and the role of technology. The importance of student engagement and creating a language-rich environment is also highlighted.

Keywords: speaking skills, communicative approach, interactive learning, language acquisition, fluency

Kirish Bugungi kunda chet tilini o‘rganishda eng qiyin, lekin eng zarur ko‘nikmalardan biri bu — gapirish qobiliyatidir. Ko‘pchilik o‘quvchilar grammatikani yaxshi bilsa ham, o‘z fikrini erkin ifodalashda qiynaladi. Bu holat ayniqsa an‘anaviy darslarda ko‘proq kuzatiladi, chunki bunday yondashuvda o‘quvchi ko‘proq tinglovchi rolida bo‘ladi.

Zamonaviy ta‘lim esa buning aksini talab qiladi. Endi o‘quvchi passiv emas, balki faol ishtirokchi bo‘lishi kerak. Aynan shu yerda gapirish ko‘nikmasini rivojlantirishga qaratilgan metodlar muhim ahamiyat kasb etadi[1].

Kommunikativ yondashuv va uning ahamiyati

Hozirgi zamon metodikasida eng keng qo‘llaniladigan usullardan biri bu — kommunikativ yondashuvdir. Bu yondashuvning asosiy maqsadi tilni qoidalar orqali emas, balki muloqot orqali o‘rgatishdir[3].

Masalan, o‘quvchilarni real hayotga yaqin vaziyatlarga tushirish orqali ularni gapirishga majbur qilish mumkin. Rol o‘yinlari, dialoglar, intervyular shular jumlasidandir [2]. Bunday mashg‘ulotlarda o‘quvchilar xato qilishdan qo‘rqmaydi, chunki asosiy e‘tibor mukammallikka emas, balki fikrni yetkazishga qaratiladi.

Interaktiv metodlar

Gapirish ko'nikmasini rivojlantirishda interaktiv metodlar alohida o'rin tutadi. Ularga quyidagilar kiradi:

- “Think-Pair-Share” usuli
- Bahs-munozaralar (debates)
- Guruhli muhokamalar
- Rol o'yinlari

Bu metodlar o'quvchini dars jarayoniga jalb qiladi. Ayniqsa, kichik guruhlarda ishlash o'quvchilarga o'z fikrini erkinroq aytish imkonini beradi. Ba'zan katta auditoriyada gapirishdan uyaladigan o'quvchi kichik guruhda ancha faol bo'lishi mumkin[2].

Texnologiyalarning roli

Zamonaviy texnologiyalar ham speaking ko'nikmasini rivojlantirishda katta yordam beradi [4]. Masalan:

- Zoom yoki Google Meet orqali suhbatlar
- Til o'rganish ilovalari (Duolingo, Elsa Speak)
- AI chatbotlar bilan muloqot

Bu vositalar o'quvchiga qo'shimcha mashq qilish imkonini beradi. Ayniqsa, sun'iy intellekt asosidagi dasturlar o'quvchining talaffuzini ham tahlil qilib bera oladi [5].

Psixologik omillar

Gapirish qobiliyatiga faqat bilim emas, balki psixologik holat ham ta'sir qiladi. Ko'p o'quvchilar xato qilishdan qo'rqadi yoki boshqalar oldida gapirishdan tortinadi.

Shuning uchun o'qituvchi darsda qulay va qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratishi kerak. O'quvchi o'zini erkin his qilganida, u ko'proq gapirishga harakat qiladi.

Metodologiya

Mazkur maqolada nazariy tahlil usuli qo'llanildi. Turli ilmiy manbalar va zamonaviy metodlar o'rganilib, ular taqqoslandi. Shuningdek, amaliy tajribalar asosida umumiy xulosalar chiqarildi [4].

Natijalar

Tahlillar shuni ko'rsatdiki:

- Kommunikativ yondashuv speaking rivojida eng samarali usullardan biridir
- Interaktiv metodlar o'quvchi faolligini oshiradi
- Texnologiyalar o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi
- Psixologik muhit gapirish ko'nikmasiga bevosita ta'sir qiladi

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, gapirish qobiliyatini rivojlantirish kompleks yondashuvni talab qiladi. Faqat grammatikani o'rganish yetarli emas — o'quvchi tilni amalda qo'llay olishi kerak. Zamonaviy metodlar, interaktiv yondashuv va texnologiyalarni uyg'unlashtirish orqali samarali natijaga erishish mumkin. Eng muhimi esa — o'quvchini gapirishga undash va unga bu jarayonda qo'llab-quvvatlash berishdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Harmer J. How to Teach English
- 2.Scrivener J. Learning Teaching
- 3.Richards J. Communicative Language Teaching Today
- 4.Zamonaviy pedagogik maqolalar
- 5.Internet manbalari